

POROČILO O AVSTRIJSKO - SLOVENSKEM ZNANSTVENEM SREČANJU

IZBOLJŠANJE POLOŽAJA ROMOV V SREDNJI IN VZHODNI EVROPI - IZZIV ZA MANJŠINSKO PRAVO (Murska Sobota, 11. in 12. aprila 1997)

Srečanja se je udeležilo cca. 50 udeležencev iz obeh držav (Glej prilogo 1.: Seznam udeležencev). Poleg predavateljev, predstavnikov Romov iz obeh držav, strokovnjakov, izvajalcev vladne politike in novinarjev sta bila prisotna tudi gospa Marcia Rooker (ekspert Sveta Evrope) in gospod Conrad Cahn (predstavnik Evropskega centra za človekove pravice Romov iz Budimpešte). Prisotnost vseh udeležencev ves čas srečanja dokazuje, da so bila predavanja izredno zanimiva in da so se tako rekoč vsi želeli vključiti v diskusijo. Zato lahko upravičeno pričakujemo, da bo tudi odziv na naslednja srečanja tako številen.

V uvodni predstavitvi položaja Romov v Sloveniji in Avstriji, kjer so sodelovali Rudolf Sarkózi in Heinz Tichy iz Avstrije ter Jožek Horvat in Peter Winkler iz Slovenije, je bilo podano izhodišče za obravnavo v posameznih tematskih sklopih naslednjega dne. Predstavljen je bil oris njihovega pravnega, socialnega in kulturnega položaja, ter nakazana odprta vprašanja vključevanja v širšo družbo. Na kulturni prireditvi ob Dnevu Romov v Grajski dvorani pa so se udeleženci seznanili z romsko glasbo in romskim plesom.

Tematski sklop o pravnih temeljih so s predavanji o mednarodnih sporazumih, notranjih ureditvah v Avstriji in Sloveniji in primerjavo trendov v EU in izven nje obravnavale Vera Klopčič, Erika Thurner in Mirjam Polzer Srienz. Razprava je pokazala, da je temeljno vprašanje pravnega varstva romske skupine v tem, kako se sprejeta določila izvajajo v praksi. Gospa Rooker je ob tem zastavila tudi vprašanje, zakaj so za zaščito Romov potrebna še dodatna zagotovila, poleg zagotovljenega načela enakopravnosti in nediskriminacije. To je eno temeljnih vprašanj pri oblikovanju manjšinskega varstva. Vsebinsko pa je odgovor na to vprašanje zajet v predstavitvah predavateljev, ki so podali oris specifičnih problemov romske skupnosti na področju zaposlovanja (France Smerdu, Rainer Kliem), kulture (Rudolf Sarkózi, Pavla Štrukelj, Sonja Novak - Lukanovič) in jezika (Emmerich Gärtner Horvat, Mladen Tancer in Albina Nečak - Lük). Vsa izvajanja namreč kažejo na to, da gre za ogroženo skupino prebivalstva, kjer formalna enakopravnost ne more zagotoviti obstoja in razvoja. Potrebna je posebna skrb na različnih področjih družbenega življenja, kar so v svojih uvodnih prispevkih nakazali tudi predstavniki Romov in izvajalci vladne politike. Na posebna vprašanja urejanja položaja Romov so opozorili Renata Erich, Mitja Žagar in Stefan Müller, saj se na primer mnoge države srečujejo s problemom priseljenih Romov in migracijami iz vzhodnih držav, kar zahteva posebno skrb mednarodne skupnosti.

Na koncu srečanja so udeleženci sprejeli temeljne ugotovitve posameznih tematskih sklopov kot sklepe srečanja (Glej prilogo 2. Sklepi srečanja). Kakšno je življenje v romskem naselju Pušči in kako poteka delo v otroškem vrtcu za romske otroke, pa so udeleženci spoznali na obisku tega naselja. Za kratek čas so se lahko živeli v dejanske probleme skupnosti, kateri je bil

naš posvet namenjen. Živahnost razprav dokazuje, da obstaja izredno zanimanje in pripravljenost za nadaljnje delo. Zato organizatorji načrtujejo pripravo publikacije v najkrajšem času.

O posvetu so poročali: TV Slovenija, Radio Slovenija in Murski val ter časopisi Delo, Nede-
lo, Večer in Vestnik (Glej gradivo, ki ga je pripravila Nada Vilhar, Ljubljana, INV, april 1997).

Avstrijski inštitut za Vzhodno in
Jugovzhodno Evropo - izpostava Ljubljana
Dr. Miroslav Polzer

Inštitut za narodnostna vprašanja
Ljubljana
Mag. Vera Klopčič

REPORT ON AUSTRIAN-SLOVENE CONFERENCE

IMPROVEMENT OF THE STATUS OF ROMA IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE - A CHALLENGE FOR MINORITY LAW (Murska Sobota, April 11, 12, 1997)

The conference was attended by 50 participants from both the states (see Appendix 1 - the list of participants). Apart from lecturers, Roma representatives from the two states, experts, government officials and journalists, also present were Mrs. Marcia Rooker (expert from the Council of Europe) and Mr. Conrad Cahn (representative of the European Center for Roma Human Rights, Budapest). The presence of all the participants through out the conference proves that the lectures were extremely interesting, and that everyone was eager to take part in the discussion. Therefore it can be expected that response to further conferences will be equally great.

The introductory representation of the status of Roma in Slovenia and Austria, where Rudolf Sarközi and Heinz Tichy from Austria, and Jožek Horvat and Peter Winkler from Slovenia took part, provided the starting-point for the dealing with individual topics on the following day. Given was an outline of the legal, social and cultural status of the Roma, along with other open questions of their social participation. The cultural programme at the occasion of the International Roma Day in the Castle Hall presented a part of the activities of the Roma Ethnic Community which radiates exceptional charm and liveliness, permeating their colourful life as well as their artistic expression.

Legal foundations of international legislative agreements and interior regulations were presented by Vera Klopčič, Erika Thurner and Mirjam Polzer Srienz. The discussion indicated that the basic issue of legal protection of Roma community is their implementation into practice. Mrs. Rooker posed the question why, apart from the guaranteed principle of equality and non-discrimination, additional provisions for the protection of Roma are required. This is one of the basic issues in the formation of minority protection. The answer to this question is to be found in the lectures on specific problems of Roma community in various fields, such as employment (given by France Smerdu, Rainer Klien), culture (Rudolf Sarközi, Pavla Štrukelj, Sonja Novak Lukanovič) and language (Emmerich Gärtner Horvat, Mladen Tancer and Albina Nečak Lük). All the lectures showed that Roma are a threatened community, the existence and progress of which cannot be guaranteed by mere formal equality. Different fields of social life require special care, which was also exposed in the introductory papers provided by Roma representatives and government officials. The general problems regarding the Roma status were pointed out by Renata Erich, Mitja Žagar and Stefan Müller, as many states are nowadays faced with the problem of Roma immigration together with migrations from the Eastern states, which calls for special attention of international community.

The conference ended with the adoption of elementary conclusions of individual topics (See Appendix 2 - Conclusions). The lively discussions prove great interest in and willingness for

further work. The organizers therefore plan a publication which is to come out within short period. The participants had an opportunity to see life in the Roma village of Pušča and to visit a kindergarten for Roma children. Thus they could get acquainted with veryday problems of the community to which the conference was edicated.

The conference was covered by: TV Slovenia, Radios Slovenia and Murski val, papers: Delo, Nedelo, Večer and Vestnik (see the materials prepared by Nada Vilhar, Ljubljana, INV-IES, April, 1997).

Austrian Institute for Eastern
and South-Eastern Europe
the Ljubljana branch
Dr. Miroslav Polzer

Institute for Ethnic Studies
Ljubljana
Mag. Vera Klopčič

S K L E P I P O S V E T A
AVSTRIJSKO-SLOVENSKO ZNANSTVENO SREČANJE
Izboljšanje položaja Romov v Srednji in Vzhodni Evropi
- izziv za manjšinsko pravo
Murska Sobota 11. in 12. aprila 1997

Udeleženci ugotavljamo:

- da obstaja izredno zanimanje za to temo med Romi, strokovnjaki in izvajalci vladne politike,
 - da bo odmevnost v medijih prispevala k posredovanju dognanj tudi večinskemu narodu,
 - da taka srečanja prispevajo k razumevanju celote in specifik položaja Romov,
 - pozitivno vplivajo na vzpodbujanje sodelovanja predstavnikov Romov iz različnih držav,
 - zagotavljajo kontinuiteto pri načrtovanju in izvajanju notranjih ukrepov varstva Romskih skupnosti,
 - omogočajo preverjanje deklariranih določil in soočanje z dognanji različnih znanstvenih disciplin.
1. Oblikuje se stalna delovna skupina kot programsko jedro za nadaljnja srečanja z namenom:
 - izpopolniti oblike zaščite Romske skupnosti in oblikovati sistem varstva,
 - pospeševati identiteto Romske skupnosti ob integraciji v širšo družbo,
 - vzpodbujati ustrezne oblike raziskovalnega in dokumentacijskega dela na tem področju, ob upoštevanju pravice do zasebnosti in dostojanstva in z vključevanjem Romov v to delo,
 - vzpodbujati bilateralno sodelovanje tako med romskimi organizacijami kot na meddržavni ravni,
 - sodelovati z ustreznimi mednarodnimi ustanovami in organizacijami (Svet Evrope, OVSE, Srednjeevropska pubuda).
 2. Zmenjava izkušenj na področju uresničevanja pravnih določil lahko nedvomno prispeva k izboljšanju konkretnega položaja Romov.
 3. Prvi predlog je projekt: **“Romski jezik in njegovo uveljavljanje v šoli”**
 4. V samo zasnovi takih srečanj je potrebno tudi vnaprej vključevati predstavnike Romov, ki naj sami opozorijo na najbolj pereča vprašanja.
 5. Naslednje srečanje bo obravnavalo položaj Romov tudi v drugih državah (najprej sosednje države Hrvaška in Madžarska) z vključevanjem Romov strokovnjakov vladnih predstavnikov iz teh držav.